

GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 7–8

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

autor: Jarosław Basaj

FILM | „MŁODZIEŻOWA LIGA MISTRZÓW”, reż. Line Hatland (Norwegia)

Nastoletni zawodnicy i zawodniczki z Palestyny, Chin, Brazylii czy Norwegii przygotowują się do rozgrywek piłkarskich, stawiając na co dzień czoła różnym wyzwaniom. Presja sukcesu, surowi rodzice, a nawet trudna sytuacja polityczna w kraju wywierają wpływ na samopoczucie młodych zawodników. Na boisku liczy się tylko piłka, a po rozegranych meczach kwitną przyjaźnie i rodzą się pierwsze miłości. Bohaterowie filmu przekonują się, że bycie najlepszym nie jest w życiu najważniejsze, a czerpanie radości z tego, co się robi, ma większą wartość niż pogoń za sukcesem. Dokument reżyserki Line Hatland to pełen energii film o dorastaniu.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z uczniami trzech tematów:

- Po co są emocje?
- Jaki sens w Życiu mają sukcesy i porażki?
- Rodzina, przyjaciele, drużyna

Po co są te wszystkie emocje?

Od pierwszych minut filmu bohaterom towarzyszą przeróżne emocje. Widzimy ich zarówno w chwilach radości i beztroski, jak i skupionych podczas gry albo tęskniących, zmartwionych losem swoich bliskich. Widzimy w filmie ciężką pracę zawodników, ich zmęczenie, a czasami zniechęcenie. Piłka nożna to ich pasja. Poświęcają jej cały swój czas i energię. Kierowani przez nieustępliwych trenerów, czasem chcą się poddać. Szczególnie kiedy czują zmęczenie, samotność i nie mają wsparcia najbliższych.

Jednocześnie każdy z nich przeżywa własne rozterki związane z sytuacją rodzinną. Czternastolatka z Norwegii wierzy w swoje możliwości, dzięki tacie, który jest jej trenerem: „Wierzę w to, bo ty we mnie wierzysz. Inaczej bym nie wierzyła”. Rozmawia z koleżanką o swej pasji, śmieją się, żartują. Dzieli się swoją radością i entuzjazmem: „Futbol to radość mego serca. Jakbym stawała do bitwy. Czuję moc”.

Mama zawodniczki z Chin tłumaczy, że po śmierci taty musi być silna, a sport to przyszłość dla córki. Dziewczynka rozmawia ze swoją przyjaciółką o emocjach, o tym, jak radzi sobie ze stratą i z wyczerpującymi treningami. To pozwala jej poczuć, że nie jest sama, podzielić się troskami, uronić łzy i usłyszeć słowa otuchy. Młodemu zawodnikowi z Brazylii, stale porównywanemu do swego dziadka – gwiazdy futbolu, brakuje pewności siebie. Rzadko gra w głównym składzie, trudno jest mu się w pełni cieszyć zwycięstwem, kiedy siedzi na ławce rezerwowych. Bardzo chciałby sprostać oczekiwaniom ojca i upodobnić się do dziadka, jednak trudno jest mu wybić się ponad kolegów. Rekompensuje sobie to, umawiając się z dziewczętami. W ten sposób próbuje też znaleźć uznanie swoich kolegów.

Inne emocje towarzyszą czarnoskóremu piłkarzowi ze Stanów Zjednoczonych. Chłopiec stara się, lecz nieustannie słyszy, że powinien pracować ciężiej i więcej. Ojciec wypomina mu zainwestowane pieniądze, kiedy dowiaduje się o przegranej podczas turnieju. Nie zważając na uczucia syna, stale go strofuje, poucza i nie okazuje zadowolenia z wkładanego wysiłku. Chłopiec jest rozdarty pomiędzy szacunkiem i miłością do rodzica a złością i poczuciem krzywdy. Mówi: „Obecność taty jest błogosławieństwem i przekleństwem”.

Dziewczynka, która wraz ze swoimi koleżankami i trenerką przyjechała z Palestyny, przeżywa odmienne emocje. To nie tylko tęsknota i smutek z powodu rozłąki, ale i troska, a nawet strach związany z zagrożeniami, z którymi spotykają się jej bracia w odległej ojczyźnie zanurzonej w konflikcie zbrojnym. Zawodniczki są zdeterminowane, by zwyciężyć turniej, ale zmagają się jednocześnie z tymi lękami. Odnajdują wytchnienie podczas zakupów i we wspólnych radosnych zabawach. Cieszą się z drobnych rzeczy, dla nich: „Sam wyjazd na mistrzostwa jest zwycięstwem”.

Człowiekowi zawsze towarzyszą emocje. Jesteśmy zbudowani z emocji. Każdy musi pozwolić sobie na przeżywanie zarówno złości i smutku, jak i radości czy strachu. Każdy ma do tego prawo, a to, że przeżywamy złość, nie znaczy, że jesteśmy źli. Każdy też odnajduje własne sposoby na radzenie sobie z emocjami. Dla jednych jest to rozmowa z bliskimi, dla innych może być to potrzeba pozostania na chwilę samemu ze sobą. Tak ma jedna z bohaterek filmu, która mówi: „Gdy jestem smutna, chcę być sama. Muszę przetrwać wszystko. Wtedy mam siłę spojrzeć w twarz innym.”

Pytania:

W jaki sposób Khalidi (USA) reaguje na słowa taty, który przez telefon wypomina mu koszty wyjazdu i przegraną? Jakie znaczenie dla Anny (Norwegia) ma nastawienie jej trenera? Dlaczego sytuacja w ojczyźnie wpływa na emocje Afnan (Palestyna)? Jakie znaczenie dla Zhang Yu (Chiny) ma posiadanie przyjaciółki? Dlaczego trudno jest Fredowi (Brazylia) cieszyć się w pełni zwycięstwem swojej drużyny?

Jaki sens w życiu mają sukcesy i porażki?

Film ukazuje młodych piłkarzy, którym bardzo zależy na zwycięstwie. Mają silne motywacje i wkładają wiele wysiłku, by osiągnąć założone cele. Jedna z zawodniczek, Zhang Yu, traktuje przygodę ze sportem jak szansę na poprawę swojej sytuacji: „Gram, bo lubię, a to pomoże mi dostać się na studia”. Dziewczynka z szacunkiem i troską traktuje mamę, a pamięć o zmarłym tacie jest dla niej dodatkowym impulsem do działania. Planowane sukcesy dedykuje dorosłym, mówi: „To będzie nagroda dla ojca”. Trudno jest jej pogodzić się z tym, że jej drużyna przegrywa.

W filmie widzimy, jak ważna dla młodych zawodników jest potrzeba spełnienia czyichś oczekiwań (rodziców, trenerów, nawet ojczyzny). Jeden z chłopców, Khalidi, mówi: „Chcę zarobić tyle, by tata nie musiał pracować. Chcę, żeby był ze mnie dumny”. Inny z bohaterów, Fred, chce dorównać sławie swojego dziadka, o którego piłkarskich sukcesach stale słyszy. Autorytetem jest dla niego również tata. Wspólnie grają, żartują, dużo ze sobą przebywają – kiedy to tylko możliwe. Chłopiec przed wyjazdem na międzynarodowe zawody mówi: „Strzelę gola dla ciebie”. Ważne jest dla niego, by sprostać pokładanym w nim oczekiwaniom. Chce czuć się docenionym. Jednak, kiedy jego drużyna zwycięża, nie może poczuć pełnej satysfakcji, ponieważ częściej jest zawodnikiem rezerwowym.

W domu Khalidiego wybrzmiewają słowa taty: „Wszystko zależy od ciebie, musisz więcej ćwiczyć, bez pracy nic nie osiągniesz!”. Przed wyjazdem na mistrzostwa Afnan słyszy od mamy: „Wygraj dla Palestyny!”. Na

CC BY-NC-ND: uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

treningu jednej z drużyn trener powtarza: „Jesteście najlepsze. Mamy wygrać każdy mecz”. Odpowiedzialność, którą czują młodzi piłkarze, sprawia, że wykluczają możliwość przegranej. Tym trudniej jest im przyjąć wiadomość o niej. Pytanie zawodniczek: „A jak nie będzie gola?” pozostaje bez odpowiedzi. Jedna z bohaterek mówi nawet wprost: „Nie umiem przegrywać”.

Widzimy w filmie, jak dzieci trudno radzą sobie z porażką, jeśli taka się pojawia, i jak ważne wtedy jest wsparcie rówieśników i dorosłych. Mama jednego z chłopców po przegranej mówi do swojego syna: „Jeśli dobrze się bawiłeś, to dla mnie jest wygrana”. Słyszymy też inne zapewnienia, które dla młodych sportowców mają moc wspierającą, np. „Przegrana jest nieważna, jeśli się starałaś”, „Zapamiętaj to na następny mecz”, „Nawet mistrzowie świata przegrywają”, „Przegrana to część gry”, „Ten wyjazd zbliżył nas do siebie”, „Mieliśmy szansę i tyle z tego zapamiętajmy. Bądźmy dumni”.

Pytania:

Dlaczego wygrana jest tak ważna dla zawodników, czy dla każdego z tych samych powodów? W jaki sposób bohaterowie reagują na przegraną swojej drużyny? Jaką naukę zawodnicy mogą wyciągnąć dzięki przeżywaniu przegranej? O czym chciałbyś/chciałabyś porozmawiać z wybranym bohaterem przed mistrzostwami i po ich zakończeniu?

Rodzina, przyjaciele, drużyna

Sportretowani w filmie bohaterowie są silnie związani ze swoimi bliskimi. Widzimy ich podczas wspólnych posiłków, słyszymy, jak rozmawiają z krewnymi, przysłuchujemy się ich opowieściom o rodzicach i rodzeństwie. Są to zwykle sceny pełne ciepła, czasami radosne, a czasami wzruszające. Odnosimy wrażenie, że otoczeni troską najbliższych młodzi sportowcy czują się bezpiecznie w swoich domach. Mówią nie tylko o piłkarskich sukcesach. Dzielą się także obawami, oczekując zrozumienia. Zwykle otrzymują je.

Także w relacjach z rówieśnikami bohaterowie filmu mogą liczyć na wsparcie. Widać je podczas wspólnego odrabiania lekcji, przy wieszaniu prania czy w rozmowach o tym, jak bardzo różnią się od pokolenia swoich rodziców. Ważne dla nich jest zarówno wspólne świętowanie sukcesów, jak i pomaganie sobie w przeżywaniu porażki.

Bohaterowie przyjechali na mistrzostwa z różnych stron świata, wychowani są w różnych kulturach i religiach. Jednak wartości, które mają dla nich znaczenie, są podobne, niezależnie od tego, skąd pochodzą. Drużyna to także wartość. Jedna z bohaterek po przegranym turnieju opowiada o swoich uczuciach i o tym, jak zależało jej, by podtrzymać na duchu koleżanki. Czuje odpowiedzialność, powstrzymuje się przed rozpłakaniem przed nimi, bo jest kapitanem drużyny. Kiedy później o tym opowiada, dowiaduje się, jak bardzo było to dla nich ważne – „Jesteś dobrym kapitanem”, mówi jej po prostu jedna z zawodniczek.

Pytania:

Co w relacjach z rodziną było ważne dla bohatera (Anna, Khalidi, Fred, Afnan, Zhang Yu)? W jaki sposób członkowie drużyny okazują sobie wsparcie (Norwegia, USA, Brazylia, Palestyna, Chiny)? Jakie postawy, relacje i zachowania między zawodnikami są ważne w drużynie?